

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 26. juna godine
Ref. Br.: RK 2222/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI28/23

Podnosilac

Rrahim Haliti

**Ocena ustavnosti presude Ac. br. 331/ 21 Apelacionog suda Kosova
od 19. septembra 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Rrahim Haliti (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), sa prebivalištem u Vučitrnu, kojeg zastupa Zenel Shala, advokat.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu [Ac. br. 331/21] od 19. septembra 2023. godine, Apelacionog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud) u vezi sa presudom [C. br. 2381/19] Osnovnog suda u Prištini – Opšte odeljenje (u daljem tekstu: Osnovni sud).
3. Podnosilac zahteva je primio osporenu odluku 18. oktobra 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene presude, kojom se, po navodima podnosioca zahteva, povređuju njegova prava zagarantovana članovima: 21. [Opšta načela], 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 20. [Odluke] 22. [Procesuiranje podnesaka] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovník o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 7. februara 2023. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 9. februara 2023. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR. KI28/ 23] imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Remzije Istrefi-Peci (predsedavajuća), Nexhmi Rexhepi i Enver Peci (članovi).
8. Dana 3. marta 2023. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva i jednu kopiju zahteva je prosledio Apelacionom sudu.
9. Istog dana, Sud je obavestio Osnovni sud o registraciji zahteva i zatražio je od njega da upozna Sud o datumu kada je podnosilac zahteva primio osporeni akt.
10. Sud nije dobio nikakav odgovor od Osnovnog suda.
11. Dana 3. aprila 2023. godine, Sud je obavestio Sudski savet Kosova da uprkos navedenom dopisu upućenom Osnovnom sudu, Ustavni sud nije primio povratnicu o tome kada je podnosilac zahteva primio osporeni akt, te je od potonjeg tražio da dostavi Ustavnom sudu traženu povratnicu.
12. Dana 4. aprila 2023. godine, Osnovni sud je dostavio Sudu traženu povratnicu.
13. Dana 7. juna 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno glasova je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

14. Podnosilac zahteva je bio zaposlen u Energetskoj korporaciji Kosova A.D. (u daljem tekstu: EKK) na poziciji „Operater kolica za uglj“.
15. Dana 21. maja 2019. godine, EKK je obaveštenjem [br. 4549] obavestio podnosioca zahteva da mu zbog navršenih godina za penzionisanje prestaje radni odnos. Podnosilac zahteva je imao ukupno 38 godina, 5 meseci i 22 dana radnog staža kod poslodavca.
16. Podnosilac zahteva je podneo zahtev EKK-u, da mu se isplate tri plate na ime jubilarne nagrade.
17. Iz spisa predmeta proizilazi da EKK nije odgovorio na zahtev podnosioca zahteva u predviđenom zakonskom roku.
18. Dana 16. jula 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu pred Osnovnim sudom protiv EKK-a i zatražio je da potonja bude prinuđena da mu isplati tri jubilarne plate povodom izlaska u penziju, u ukupnom iznosu od 2.640,82 evra sa zakonskom kamatom od 8 % godišnje, počev od dana podnošenja tužbe do konačne isplate, kao i troškove postupka, sve to u roku od 7. dana od dana donošenja presude.
19. Dana 2. novembra 2020. godine, Osnovni sud je presudom [C. br. 2381/19] odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva kao neosnovan.
20. Osnovni sud je navedenom presudom obrazložio da je nakon izvođenja većeg broja dokaza, na osnovu člana 87. Zakona o radu, našao da je zahtev podnosioca zastareo, iz razloga što je od stupanja na snagu Opšteg kolektivnog ugovora Kosova do podnošenja tužbenog zahteva od strane podnosioca zahteva prošlo više od tri godine. Što se tiče navoda podnosioca zahteva da je internim odlukama EKK nastavio sa priznavanjem jubilarnih plata zaposlenima sa 10, 20, i 30 godina radnog staža, Osnovni sud je ocenio da podnosilac zahteva ne pripada ovoj kategoriji zaposlenih, jer je 2011. godine navršio 30. godina radnog staža, kada ovo pravo nije bilo predviđeno.
21. Neutvrđenog datuma, protiv navedene presude Osnovnog suda podnosilac zahteva je podneo žalbu Apelacionom sudu zbog pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene odredaba parničnog postupka.
22. Dana 19. septembra 2022. godine, Apelacioni sud je presudom [Ac. br. 331/21] odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu i potvrdio presudu prvostepenog suda, ocenivši je pravičnom i zakonitom iz razloga što nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka.
23. U obrazloženju presude Apelacionog suda dalje je dodato da u periodu važenja Opšteg kolektivnog ugovora Kosova podnosilac zahteva nije dostigao radni staž od 30 godina, dodajući da je: „...30. godina radnog staža ispunio u 2011. godini i pravo na ovu vrstu naknade mu nije ničim pripadalo, pošto tada nije ni bilo sporazuma“.
24. Dana 22. novembra 2022. godine, podnosilac zahteva je podneo predlog za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti protiv presude [C. br. 2381/19] Osnovnog suda kao i presude [Ac. br. 331/21] Apelacionog suda.
25. Dana 6. novembra 2022. godine, Kancelarija glavnog državnog tužioca je putem obaveštenja [KMLC. br. 118/22] obavestila podnosioca zahteva da ne postoji pravni osnov za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti. Dalje, u obaveštenju se ističe da su

dve odluke redovnih sudova pravične i zasnovane na odredbama Zakona o parničnom postupku.

Navodi podnosioca zahteva

26. Podnosilac zahteva tvrdi da su redovni sudovi povredili njegova prava koja su zagarantovana članom 21. [Opšta načela], članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.
27. Suština tužbe podnosioca zahteva se odnosi na činjenicu da su, prema njemu, redovni sudovi u identičnim predmetima različita veća donela i različite odluke, ističući da su od ovih: „...radnji koje predstavljaju kršenje ustavnih načela i diskriminišu one kojima se njihovi zahtevi odbijaju, u kom slučaju se krše i načela Evropske konvencije o ljudskim pravima“. S tim u vezi, podnosilac zahteva navodi da nema nijednog jedinog slučaja da su redovni sudovi različito odlučili, prilažući Sudu dve presude trećih lica, uz tvrdnju da se radi o identičnim slučajevima sa različitim odlukama.
28. Podnosilac zahteva takođe ističe da je u drugim slučajevima, koji su po njemu identični njegovom slučaju, pitanje zastarelosti, odnosno člana 87. Zakona o radu, različito tumačeno od strane redovnih sudova.
29. Podnosilac zahteva tvrdi da se redovni sudovi uopšte nisu bavili meritumom slučaja i njegovim navodima jer su konstatovali da je tužbeni zahtev podnet van utvrđenog roka.
30. Nadalje, podnosilac zahteva tvrdi da su interne odluke EKK-a, kojima se priznaje pravo radnika na jubilarnu naknadu diskriminatorne za jedan broj radnika koji od 2015. godine ne ispunjavaju uslov 10, 20, ili 30 godina radnog staža.
31. Podnosilac zahteva traži od Suda da se zahtev proglaših prihvatljivim i da se slučaj vrati na ponovno suđenje.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 21 [Opšta Načela]

1. *Ljudska prava i osnovne slobode su neodvojiva, neotuđiva i neosporiva i čine osnov pravnog reda Republike Kosovo.*
2. *Republika Kosovo štiti i garantuje ljudska prava i osnovne slobode, predviđene ovim Ustavom.*
3. *Svi su dužni da poštuju prava i osnovne slobode ostalih.*
4. *Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.*

Član 24 [Jednakost pred Zakonom]

1. *Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
2. *Niko se ne smije diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, vjeroispovijesti, političkog ili nekog drugog uvjerenja, nacionalnog ili društvenog*

porijekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredjeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.

3. Načelo jednakosti pred zakonom ne spriječava sprovođenje i usvajanje privremenih mjera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nijesu jednake. Takve mjere se mogu sprovoditi samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.

Član 31

[Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.
3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.
4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.
5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6

(Pravo na pravično suđenje)

1. Svako, dok se odlučuje o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.
2. Svako ko je optužen za krivično delo mora se smatrati nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona.

ZAKON BR. 03/L-212 O RAD

Član 87

Rok zastarevanja

Svi zahtevi iz radnog odnosa zastarevaju u okviru roka od tri (3.) godine od dana podnošenja zahteva.

Član 90

Kolektivni ugovor

[...]

4. Kolektivni ugovor može da bude sklopljen za vremenski određeni period ne duži od tri (3.) godine“;

OPŠTI KOLEKTIVNI SPORAZUM KOSOVA

Član 52 Jubilarne nagrade

1. Zaposleni ima pravo na jubilarnu nagradu i to za:

1.1. za 10 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od jedne njegove mesečne plate;

1.2. za 20 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od dve njegove mesečne plate;

1.3. za 30 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od tri njegove mesečne plate.

2. Poslednji poslodavac je taj koji plaća jubilarne poklone.

3. Jubilarni poklon se plaća u roku od mesec dana, nakon ispunjivanja uslova iz ovog stava.

[...]

Član 82

1. Ovaj Opšti Kolektivni Sporazum Kosova (OKSK), potpisan od strane Partnera pri Ekonomsko-Socijalnom Savetu Kosova, stupa na snagu od datuma: 01. januara 2015. godine

Pravno mišljenje za jubilarnu nagradu Vrhovnog suda Kosova, od 27. februara 2023. godine

Primenljivi sporazum/ ugovori

„II. Opšti kolektivni sporazum Kosova zaključen 18. marta 2014. godine, i potpisan od strane Organizacije poslodavaca (Privredna komora Kosova i Kosovska poslovna alijansa), Organizacije zaposlenih (Unija nezavisnih sindikata Kosova), kao i Vlada Republike Kosova, (Ministarstvo rada i socijalnog staranja), (u daljem tekstu: Opšti kolektivni sporazum Kosova) primenjuje se u vremenskom periodu od 01. januara 2015. godine do 31. decembra 2017. godine.“

Uslovi za ostvarivanje prava na jubilarnu nagradu:

„VI. Zaposleni na osnovu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, ima pravo na jubilarnu nagradu kako je definisano u članu 52 ovog sporazuma, ako su ispunjeni ovi uslovi i to: a) da se jubilarna godina rada od 10, 20 i 30 godina navršava u vreme kada se primenjuje ovaj sporazum kao u tački II ovog pravnog mišljenja, i

b) radni staž od 10, 20 i 30 godina treba biti neprekidan kod poslednjeg poslodavca.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

32. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje navedene Zakonom i predviđene Poslovníkom o radu.
33. S tim u vezi, Sud se pre svega poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i Ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

2. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“

34. U nastavku, Sud se takođe poziva na članove 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 48

[Tačnost podneska]

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

Član 49

[Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku....“

35. U vezi sa ispunjenjem navedenih kriterijuma, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt nekog javnog organa, odnosno presudu Apelacionog suda [Ac. br. 331/21] od 19. septembra 2022. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva predviđena zakonom i nakon što je podneo zahtev unutar zakonom utvrđenog roka.
36. Podnosilac zahteva, nakon presude Apelacionog suda [Ac. br. 331/21] od 19. septembra 2022. godine, obratio se Kancelariji glavnog državnog tužioca sa zahtevom za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti, ipak ona je putem obaveštenja obavestila podnosioca zahteva da ne postoji pravni osnov za pokretanje takvog zahteva. Stoga, presudu Apelacionog suda [Ac. br. 331/ 21] od 19. septembra 2022. godine, koja se bavila meritumom slučaja, a koju podnosilac zahteva izričito osporava, Sud smatra konačnom odlukom.
37. Međutim, pored ovih kriterijuma, Sud takođe treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume o prihvatljivosti, koji su propisani u pravilu 39. [Kriterijum o prihvatljivosti], odnosno u stavu (2), Poslovnika o radu, koje propisuje:

„(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju.“

38. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih „očigledno neosnovanim navodima“. Poslednje se na osnovu sudske prakse ESLJP-a mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četrtoog stepena“; (ii) navodi kategorisani „odsustvom očigledne ili evidentne povrede“; (iii) navodi koji su „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“; i na kraju (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi (vidi slučajeve ESLJP-a, [Kemmachev protiv Francuske, Zahtev br. 17621/91](#), kategorija (i), [Mentzen protiv Letonije, Zahtev br. 71074/01](#), kategorija (ii) i [Trofimchuk protiv Ukrajine, Zahtev br. 4241/03](#), kategorija (iii)).
39. U kontekstu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno prilikom ocene da li je zahtev očigledno neosnovan po ustavnim osnovama, Sud će prvo podsetiti na suštinu slučaja kao i na relevantne tvrdnje podnosioca zahteva, u čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači prava i osnovne slobode koje su zagarantovane Ustavom.
40. Sud napominje da se suština ovog slučaja odnosi na tužbu koju je podnosilac zahteva podneo protiv svog poslodavca, EKK-a, tražeći da mu tuženi EKK nakon njegovog penzionisanja prizna isplatu na ime nagrade za jubilarne plate predviđene u Opštem kolektivnom sporazumu Kosova na nivou zemlje. Osnovni sud je odbio zahtev podnosioca zahteva sa obrazloženjem da je isti zastareo. Nakon žalbe podnosioca zahteva Apelacionom sudu, isti je takođe odbio žalbu podržavajući stav prvostepenog suda. Podnosilac zahteva je zatim podneo predlog za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti Kancelariji glavnog državnog tužioca, koja je obaveštenjem obavestila podnosioca zahteva da ne postoji dovoljan pravni osnov za podizanje takvog zahteva.
41. S tim u vezi, Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da osporena presuda krši njegova ustavna prava zagarantovana članovima 21., 24. i 31. Ustava.
42. Kao što je gore navedeno, Sud podseća da je tvrdnja podnosioca zahteva povezana sa njegovom tvrdnjom da su redovni sudovi, konkretnije Apelacioni sud, odlučili drugačije u dva slična slučaja, odnosno nedosledno su tumačili član 87. Zakona o radu.
43. S tim u vezi, Sud podseća na tvrdnju podnosioca zahteva u vezi sa nedoslednošću odluka redovnih sudova, koji pred Sudom navodi, kao u nastavku: „...ne postoji pravično suđenje niti jednakost pred zakonom, niti pravna sigurnost, kada Sud oba nivoa, i Prvostepeni i Drugostepeni, imaju dijametralno suprotne stavove o potpuno identičnim pitanjima“.
44. U svetlu toga, Sud primećuje da se suština žalbe podnosioca zahteva odnosi na: (i) način tumačenja i primene materijalnog prava, jer član 87. Zakona o radu nije pravilno protumačen i pogrešno je primenjen povodom odbijanja njegovog zahteva kao zastarelog; (ii) tvrdnja o nedoslednosti sudskih odluka.
45. Sud će ove dve tvrdnje pojedinačno tretirati, počev od navoda o načinu tumačenja i primeni materijalnog prava.

U vezi sa tvrdnjama iz tačke (i) – način tumačenja i primene materijalnog prava

46. Sud najpre podseća na svoj opšti stav da pravična i potpuna provera činjeničnog stanja, kao i relevantna tumačenja zakonskih odredbi ili zakona, po pravilu, spadaju u nadležnost redovnih sudova. Uloga Ustavnog suda je da obezbedi poštovanje standarda

i prava zagaranovanih Ustavom, te stoga ne može delovati kao sud „četrtoq stepena“ (vidi, u vezi doktrine „četrte instance“, slučaj ESLJP-a, [Garcia Ruiz protiv Španije \[VV\], br. 30544/96](#), presuda od 21. januara 1999, stav 28.).

47. S tim u vezi, Sud ističe da je tumačenje materijalnog i procesnog prava primarna dužnost i da spada u nadležnost redovnih sudova (pitanje zakonitosti). Uloga Ustavnog suda je samo da utvrdi da li su efekti takvog tumačenja u skladu sa ustavnim normama i standardima.

48. U konkretnom slučaju, Sud se poziva na relevantne delove obrazloženja Apelacionog suda koji je kroz presudu [Ac. br. 331/21] od 19. septembra 2022. godine, nakon što je odluku prvostepenog suda usvojio kao pravičnu, pojasnio kao u nastavku:

„[...] na osnovu dokaza koji se nalaze u spisima predmeta, utvrđeno je da tužilac Rrahim Haliti koji je bio zaposlen kod tuženog, 2019. godine kada je otišao u penziju je imao 38. godina 5. meseci i 22. dana radnog staža. Međutim, kada je na snazi bio Opšti kolektivni sporazum od 18. juna 2014. godine on nije navršio 30. godina radnog staža, već je 2011. godine navršio 30. godina staža i pravo na ovu vrstu naknade mu ničim nije pripadalo [...] tužiocu se ovim sporazumima/ ugovorima ne može obezbediti pravni osnov njegovog tužbenog zahteva, koji i kada bi imao pravni osnov, smatrao bi se zastarelim u smislu člana 87. Zakona o radu, kako je to obrazložio Prvostepeni sud.“

49. Dalje, Sud se poziva i na presudu Osnovnog suda kojom je odbijen tužbeni zahtev sa obrazloženjem da je: *„...tužbeni zahtev tužioca neosnovan i isti treba odbiti jer je zastareo [...] pravo na zahtev u smislu materijalnog traženja naknade ovih plata nastalo je stupanjem na snagu OKSK-a dana 01. januara 2015. godine. Shodno tome tužilac je ovaj akt mogao da koristi kao pravni osnov kojim je zagaranovana isplata jubilarnih plata, dok je od stupanja na snagu do podnošenja tužbe prošlo više od tri godine“.*

50. Nadalje, Sud primećuje da u vezi sa ovim obrazloženjem/ocenom koju podnosilac zahteva osporava, Apelacioni sud i Osnovni sud su došli do ovog zaključka nakon što su izveli dokaze kao što su: radnička knjižica [4549] od 13. juna 2009. godine i ugovor o radu [br. 4549] od 1. marta 2018. godine podnosioca zahteva kao i druga pitanja u vezi sa utvrđivanjem njegovog činjeničnog stanja u vezi sa zastarevanjem zahteva podnosioca zahteva i primenjivosti Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova.

51. U svetlu gore navedenog, Apelacioni sud i Osnovni sud su pojasnili da: (i) je podnosilac predstavke ispunio uslov za jubilarnu nagradu pre stupanja na snagu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova; (ii) Opšti kolektivni sporazum Kosova važio je do 31. decembra 2017. godine; (iii) podnosilac zahteva je podneo zahtev za nadoknadu jubilarne nagrade nakon isteka važenja Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova; i (iv) da je zahtev podnosioca za naknadu jubilarnih plata već bio zastareo članom 87. Zakona o radu.

52. U tom kontekstu, Sud primećuje da član 87. [Rok zastarevanja] Zakona o radu utvrđuje da: *„Svi zahtevi iz radnog odnosa zastarevaju u okviru roka od tri (3.) godine od dana podnošenja zahteva“.*

53. Stoga, kao što se može primetiti iz prethodnog obrazloženja, Sud primećuje da su Apelacioni sud i Osnovni sud odrazili sve tvrdnje podnosioca zahteva u skladu sa zakonima na snazi, obrazlažući pitanje zašto u njegovom slučaju njegov zahtev za nadoknadu jubilarnih plata nije mogao biti ispunjen, zbog nedostatka pravnog osnova u smislu neprimenjivosti Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova i kao rezultat

zastarelosti zahteva primenom relevantnih odredaba Zakona o radu koje su oni smatrali da su relevantne u odnosu na okolnosti konkretnog slučaja.

54. Nadalje, Sud nalazi da je donošenje odluke Apelacionog suda, u činjeničnim i pravnim okolnostima konkretnog slučaja, u skladu i sa pravnim mišljenjem o jubilarnoj nagradi koje je donela izdala Opšta sednica Vrhovnog suda od 27. februara 2023. godine. S tim u vezi, Sud će se pozvati na relevantni deo Pravnog mišljenja Vrhovnog suda od 27. februara 2023. godine, kojim je utvrđeno da „*Zaposleni na osnovu Opšteg kolektivnog sporazuma Kosova, ima pravo na jubilarnu nagradu kako je definisano u članu 52. ovog sporazuma, ako su ispunjeni ovi uslovi i to: a) da se jubilarna godina rada od 10., 20. i 30. godina navršava u vreme kada se primenjuje ovaj sporazum kao u tački II ovog pravnog mišljenja, i b) radni staž od 10., 20. i 30. godina treba biti neprekidan kod poslednjeg poslodavca*“.
55. U tom kontekstu, Sud podseća da se ne može pretvoriti u činjenični Sud i govoriti redovnim sudovima koji bi bio najprikladniji način primene materijalnog prava, jer takva nadležnost, po pravilu, pripada sudovima redovne jurisdikcije da to učine. Sud ističe da može da interveniše jedino kada je obrazloženje odluka redovnih sudova krajnje proizvoljno i neopravdano, gde u konkretnim okolnostima nije reč o proizvoljnim ili neopravdanim odlukama.
56. Stoga, iz gore navedenih obrazloženja Sud smatra da je podnosilac zahteva jednostavno nezadovoljan rezultatom postupka pred redovnim sudovima, međutim, njegovo nezadovoljstvo samo po sebi ne može da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi osnovnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom (vidi predmet [ESLJP-a *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, Zahtev br. 5503/02*](#), presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).
57. U tom smislu, Sud, posmatrajući postupak u celini, u smislu prava na „pravično suđenje“ ovu tvrdnju podnosioca zahteva kvalifikuje da pripada prvoj kategoriji (i), tvrdnje „*četrtoog stepena*“, stoga, Sud isti, na ustavnim osnovama, proglašava očigledno neosnovanim i stoga neprihvatljivim, u skladu sa pravilom 39. (2) Poslovnika o radu.

U vezi sa nedoslednošću sudskih odluka

58. Sud primećuje da u vezi sa tim, podnosilac zahteva u suštini tvrdi da je: i) kroz odluke redovnih sudova bio tretiran nejednako u odnosu na druge; ii) i da su kršena načela pravne sigurnosti kao rezultat kontradiktornih odluka redovnih sudova.
59. U nastavku, Sud će elaborirati: (i) načela i kriterijume utvrđene sudskom praksom ESLJP-a i Suda u vezi sa nedostatkom doslednosti sudskih odluka; (ii) primenu istih u konkretnom slučaju.

Načela i kriterijumi utvrđeni kroz sudsku praksu ESLJP-a i Suda u pogledu nedoslednosti sudskih odluka

60. S tim u vezi, Sud prvo ističe da je načela i kriterijume koje je utvrdio ESLJP, ovaj Sud, prilikom razmatranja tvrdnji podnosioca zahteva o povredi načela pravne sigurnosti, kao rezultat kontradiktornih odluka takođe primenio u svojoj sudskoj praksi (vidi predmete Suda KI87/18, podnosilac zahteva „[IF Skadeforsikring](#)“, presuda od 27. februara 2019. godine; i KI35/18, podnosilac zahteva [Bayerische Versicherungsverband](#) presuda od 6. januara 2019 . godine, gde je Sud, između ostalog, utvrdio povredu člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a zbog povrede načela pravne sigurnosti kao rezultat divergencije u sudskoj praksi ESLJP-a).

61. U svetlu razvoja opštih načela u pogledu nepostojanja konzistentnosti utvrđene sudskom praksom, Sud se prvo poziva na sudsku praksu ESLJP-a, koja je kontinuirano naglašavala da je jedna od bitnih komponenti vladavine prava pravna sigurnost, koja, između ostalog, garantuje izvesnu sigurnost u pravnim situacijama i doprinosi poverenju javnosti u sudove (vidi slučaj ESLJP *Brumărescu protiv Rumunije* [VV], zahtev [br. 28342/95](#), stav 61; slučaj *Ștefănică i drugi protiv Rumunije*, zahtev [br. 38155/02.](#), presuda od 2. novembra 2010. godine, stav 38, i slučaj *Şahin dhe Perihan Şahin protiv Turske*, zahtev [br. 13279/05](#), presuda od 20. oktobra 2011. godine, stav 56).
62. Prema ESLJP-u: „...prisustvo kontradiktornih sudskih odluka, s druge strane, može stvoriti situacije pravne nesigurnosti, što bi umanjilo poverenje javnosti u pravosudni sistem“ (vidi slučaj *Paduraru protiv Rumunije*, zahtev [br. 63252/00](#), stav 98; *Vinčić i drugi protiv Srbije*, zahtev [br. 44698/06](#), stav 56; presuda od 1. decembra 2009. godine; i slučaj *Ștefănică i drugi protiv Rumunije*, citiran iznad, stav 38). ESLJP je, međutim, precizirao da ne postoji stečeno pravo na doslednost sudske prakse. (vidi slučaj *Unédic protiv Francuske*, slučaj [br. 20153/04](#), od 18. decembra 2008. godine stav 74; vidi, gore citiran slučaj, *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, stav 56; vidi, takođe gore citiran, slučaj Suda KI35/18, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, stav 65; kao i slučaj KI42/17, podnosilac zahteva [Kushtrim Ibraj](#), rešenje o neprihvatljivosti, 25. januar 2018. godine, stav 33).
63. U nastavku, ESLJP je utvrdio tri osnovna kriterijuma, koja su takođe prihvaćena u sudskoj praksi Suda za utvrđivanje da li navodna divergencija u sudskim odlukama predstavlja povredu člana 6. ESLJP-a, a koja određuju sledeće: i) da li postoje „duboke i dugoročne“ razlike u sudskoj praksi; (ii) da li domaći zakon uspostavlja sposobne mehanizme koji mogu da reše takve divergencije; i (iii) da li su ti mehanizmi primenjeni i sa kakvim efektom (u ovom kontekstu, vidi slučajeve ESLJP-a, *Beian protiv Rumunije* (br. 1), zahtev [br. 30658/05](#), presuda od 6. decembra 2007. godine, stavovi 37–39; *Grkokatolička parohija Lupeni i drugi protiv Rumunije*, zahtev [br. 76943/11](#), presuda od 29. novembra 2016. godine, stavovi 116–135; *Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske*, zahtev [br. 23530/02](#), presuda od 2. jula 2009. godine stavovi 49–50; *Nejdet Şahin dhe Perihan Şahin protiv Turske*, citiran iznad, stav 53; i vidi slučaj Suda, KI29/17, podnosilac zahteva [Adem Zhegrova](#), rešenje o neprihvatljivosti, od 5. septembra 2017. godine, stav 51; i vidi, takođe iznad citirane, slučajeve Suda, KI42/17, podnosilac zahteva [Kushtrim Ibraj](#), stav 39; KI87/17 podnosilac zahteva „*IF Skadiforsikring*“, stav 67, citiran iznad; KI35/18 podnosilac zahteva „*Bayerische Versicherungsverband*“, citiran iznad, stav 70; KI107/19, podnosilac zahteva [Gafurr Bytyqi](#), rešenje o neprihvatljivosti, od 11. marta 2020. godine).
64. Sud primećuje da je ESLJP prilikom razvoja koncepta „dubokih i dugoročnih razlika“ takođe uzeo u obzir da li je neslaganje izolovano ili utiče na veliki broj ljudi (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a, *Grkokatolička parohija Lupeni i drugi protiv Rumunije* citiran iznad, stav 135).
65. Sud, s tim u vezi, takođe naglašava da ESLJP nije utvrdio povredu člana 6. EKLJP-a u slučajevima divergentne sudske prakse i ako je to uticalo na veliki broj ljudi u vezi sa istim pitanjem tokom kratkog vremenskog perioda pre nego što su se relevantne kontradikcije rešile od viših sudova, dajući tako mogućnost državnim mehanizmima da obezbede odgovarajuću doslednost (vidi, između ostalog, slučaj ESLJP-a, *Albu i drugi protiv Rumunije*, presuda od 10. maja 2012. godine, stavovi 42–43).
66. Ovo poslednje se odnosi na drugi i treći kriterijum, odnosno na postojanje mehanizma sposobnog da rešava nedoslednosti u sudskoj praksi i da li je ovaj mehanizam korišćen i sa kojim efektom. S tim u vezi, ESLJP je prvobitno zaključio da nepostojanje takvog

mehanizma predstavlja povredu prava na redovan sudski proces zagarantovan članom 6. EKLJP-a (vidi, u ovom kontekstu, *Tudor Tudor protiv Rumunije*, zahtev [br.21911/03](#), presuda od 4. marta 2009. godine, stavovi 30–32; i *Štefănică i drugi protiv Rumunije*, presuda od 2. februara 2010. godine, stavovi 37–38; i *Nejdet Şahin i Perihan Şahin protiv Turske*, citiran iznad, stav 54).

Primena ovih načela i kriterijuma u okolnostima konkretnog slučaja

67. U nastavku, Sud će primeniti iznad elaborirana načela u okolnostima konkretnog slučaja, primenjujući kriterijume na osnovu kojih se Sud i ESLJP bave pitanjima divergencije u odnosu na sudsku praksu, počevši od ocene da li su u okolnostima konkretnog slučaja: (i) navodne divergencije u sudskoj praksi „*duboke i dugoročne*“ i ako je to slučaj; (ii) postojanje mehanizama sposobnih da razreše dotičnu divergenciju; i (iii) procenu da li su ovi mehanizmi primenjeni i sa kakvim efektom u okolnostima konkretnog slučaja.
68. U početku, Sud takođe treba da ponovi da, na osnovu sudske praske ESLJP-a i Suda, nije njegova funkcija da upoređuje različite odluke redovnih sudova, čak i ako su donete u naizgled sličnim postupcima, pošto njihova nezavisnost mora biti poštovana (vidi predmet ESLJP *Adamsons protiv Letonije*, citiran iznad, stav 118; vidi takođe slučajeve Suda KI87/18 podnosilac zahteva *IF Skadeforsikring* i KI35/18 podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, citirani iznad).
69. Štaviše, podnosilac zahteva u vezi sa tvrdnjama o ustavnoj povredi osnovnih prava i sloboda kao rezultat divergencija u sudskoj praksi, mora da iznese Sudu relevantne argumente u pogledu činjenične i pravne sličnosti slučajeva u kojima se tvrdi da su različito rešeni od strane redovnih sudova, što je rezultiralo kontradiktornim odlukama u sudskoj praksi i koje je moglo rezultirati kršenjem njihovih ustavnih prava i sloboda zagarantovanih članom 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a (vidi slučaj KI35/18 citiran iznad, podnosilac zahteva *Bayerische Versicherungsverband*, stav 76).
70. S tim u vezi, ESLJP priznaje da je mogućnost divergencija u sudskoj praksi prirodna karakteristika svakog pravosudnog sistema zasnovanog na sistemu nacionalnih sudova koji imaju vlast nad svojom teritorijalnom nadležnošću. Takođe priznaje da takve razlike mogu nastati, kao u ovom slučaju, unutar iste nadležnosti. Ovo samo po sebi ne može biti u suprotnosti sa pravom zagarantovanim EKLJP-om (vidi, s tim u vezi, slučaj ESLJP-a *Santos Pinto protiv Portugala*, zahtev br. 39005/04, presuda od 20. maja 2008. godine, stav 41).
71. Shodno tome, Sud prvo podseća na tvrdnju podnosioca zahteva koji navodi da njegov slučaj nije tretiran na isti način u poređenju na druge predmete koji su po njemu identični, čak i pored istih činjeničnih i pravnih okolnosti, dodavši da su redovni sudovi doneli različite odluke u istim slučajevima.
72. Sud primećuje da su oba slučaja koje je podnosilac zahteva podneo Sudu, u prilog svojoj tvrdnji o povredi načela pravne sigurnosti kao rezultat divergencije u sudskoj praksi, tvrdeći da su u istim okolnostima kao i njegov slučaj, parničari takođe zaposleni kod istog poslodavca. Podnosilac zahteva je pred Sudom izneo dve presude Apelacionog suda i dve presude Vrhovnog suda za različite slučajeve.
73. Sud, vraćajući se na tvrdnju podnosioca zahteva da su redovni sudovi, odnosno Apelacioni i Osnovni sud, u dva identična slučaja odlučivali drugačije, Sud podseća da je u gore citiranim slučajevima KI87/18 i KI35/18 našao povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a zbog povrede načela pravne sigurnosti kao rezultat divergencije sudske prakse. U slučaju KI87/18 u oceni 3 (tri) predmeta Vrhovnog suda, donetih u

vremenskom periodu od 3 (tri) godine i u slučaju KI35/18 u proceni 9 (devet) slučajeva Vrhovnog suda donetih u vremenskom periodu od 5 (pet) godina i nakon što je utvrdio da su: (i) postojale „*duboke i dugoročne razlike*“; (ii) da je postojao mehanizam Vrhovnog suda za usklađivanje sudske prakse; međutim (iii) gore pomenuti mehanizam nije korišćen (vidi slučajeve Suda KI87/18, citiran iznad, stav 79 i stavovi od 81 do 85; i slučaj KI35/18, citiran iznad, stav 70 i stavovi od 110 do 111).

74. Dok je Sud u gore citiranim slučajevima KI29/17, KI42/17, KI35/18 i KI107/19 ocenio da se ne mogu naći „*duboke i dugoročne razlike*“, u poređenju samo 2 (dva) slučaja čak ako isto mogu biti kontradiktorne. U ovom slučaju, u takvoj okolnosti gde se podnosioci zahteva pozivaju samo na odluku koja sadrži nalaze i zaključke različite od odluke donete u slučaju podnosioca zahteva, Sud nije našao da je povređeno načelo pravne sigurnosti (vidi slučajeve Suda: K29/17 citiran iznad, stav 53; KI42/17 citiran iznad, stav 44; KI35/18, citiran iznad, stavovi 104 i 114; i KI107/19, citiran iznad, stav 75).
75. U okolnostima ovog konkretnog slučaja, Sud podseća da je podnosilac zahteva podneo Sudu presudu Apelacionog suda [Ac. br. 7587/21] od 7. jula 2020. godine, i presudu Apelacionog suda [Ac. br. 1823/2021] od 19. aprila 2022. godine, dok nije dostavio ostale podneske u vezi sa ova dva slučaja, za koje je tvrdio činjeničnu i pravnu relevantnost sa onim u svom slučaju.
76. Međutim, pozivajući se na slučajeve koje je podnosilac zahteva referisao, Sud iz gore navedenih presuda konstatuje da je u oba slučaja Osnovni sud usvojio zahteve A.M. i S.B. za isplatu jubilarnih plata (napomena Suda: podnosilac zahteva nije dostavio Sudu odluke prvostepenog suda za ove slučajeve). Nadalje, nakon žalbe koju je EKK uložio Apelacionom sudu, između ostalog navodeći da je u oba slučaja nastupila zastarelost, potonji je odbio žalbu kao neosnovanu na osnovu toga što je u slučaju S.B. Apelacioni sud presudom [Ac. br. 7587/21] od 7. jula 2022. godine, utvrdio da je u konkretnom slučaju došlo do prekida zastarelosti jer je EKK internim odlukama priznao ovo pravo radnicima, dok je u slučaju A.M., kome je Osnovni sud takođe usvojio tužbu za isplatu jubilarnih plata, a zatim je, nakon žalbe EKK-a, Apelacioni sud presudom [Ac. br. 1823/2021] od 19. aprila 2022. godine odbio žalbu EKK-a, ističući da je u ovom slučaju tužba podneta na vreme jer rok zastarelosti počinje da teče: „...*od poslednjeg dana kada je prestala mogućnost naknade jubilarnih plata u upravnom postupku od strane tuženog, a to je 31. decembar 2017. godine*“.
77. Dok u slučaju podnosioca zahteva, Sud podseća da je Osnovni sud odbio tužbu podnosioca zahteva na osnovu toga što je: (i) ista zastarela, pošto je prošlo više od tri godine od stupanja na snagu Opšteg kolektivnog sporazuma; i da (ii) u periodu kada je bio na snazi Opšti kolektivni sporazum, podnosilac zahteva nije ispunio uslov radnog iskustva od 10, 20, 30 ili 40 godina radnog staža.
78. Sud podseća da Sud nalazi da je donošenje odluke Apelacionog i prvostepenog suda, u činjeničnim i pravnim okolnostima konkretnog slučaja takođe u skladu i sa pravnim mišljenjem o jubilarnoj nagradi koju je izneo na Opštoj sednici Vrhovni sud, 27. februara 2023. godine, kako je gore elaborirano.
79. S tim u vezi, Sud smatra da je osporena presuda Apelacionog suda opravdana i da se za tumačenje potonje, u pogledu činjenica koje je podnosilac zahteva dao na ocenu, ne može reći da je proizvoljno, neobrazloženo ili da je moglo da utiče na pravično suđenje, već se jednostavno radilo o tumačenju i primeni zakona (vidi analogno, slučaj KI29/17, podnosilac zahteva *Adem Zhegrova* citiran iznad, stav 57).
80. Podsećajući na obavezu utvrđenu sudskom praksom Suda da podnosioci zahteva moraju da iznesu Sudu relevantne argumente u vezi sa činjeničnom i pravnom sličnošću

slučajeva za koje se tvrdi da su ih redovni sudovi različito rešavali, što je dovelo do kontradiktornih odluka u sudskoj praksi, Sud primećuje da pored dostavljanja dve odluke Apelacionog suda kao i dve odluke Vrhovnog suda koje nisu potpune, gde podnosilac zahteva navodi slične činjenične i pravne okolnosti kao one u njegovom slučaju, podnosilac zahteva nije uspeo da Sudu iznese dodatne argumente, ili druge slučajeve o kojima je Apelacioni sud odlučivao drugačije, i samim tim i nije da potkrepi svoju tvrdnju o povredi pravne sigurnosti kao rezultat kontradiktornih odluka redovnih sudova.

81. Stoga, u svetlu svoje sudske prakse, Sud ocenjuje da nije moguće utvrditi postojanje „*dubokih i kontinuiranih razlika*“ u sudskoj praksi Apelacionog suda koje ugrožavaju načelo pravne sigurnosti pozivajući se na dve presude Apelacionog suda (vidi analogno slučaj KI29/17, podnosilac zahteva *Adem Zhegrova*, citiran iznad, stav 53.).
82. Prema tome, Sud smatra da ni broj presuda koje su predstavljene kao kontradiktorne, ni način na koji je Apelacioni sud ocenio i postupio u slučaju podnosioca zahteva ne stvaraju dovoljan osnov da opravda tvrdnju o povredi načela sigurnosti kao rezultat kontradiktornih odluka redovnih sudova (vidi slučaj KI29/17 citiran iznad, stav 58.).

Zaključak

83. Kao zaključak, Sud nalazi da su tvrdnje podnosioca zahteva za povredu prava zagarantovanih u gore navedenim članovima Ustava očigledno neosnovane, jer se iste kvalifikuju kao tvrdnje koje pripadaju prvoj kategoriji (i) „*četvrtog stepena*“ i trećoj kategoriji (iii) „*nepotkrepljene ili neopravdane*“ tvrdnje po ustavnim osnovama.
84. Stoga, Sud zaključuje da se zahtev, u celini, mora proglasiti očigledno neosnovanim i stoga neprihvatljivim po ustavnim osnovama, u skladu sa pravilom 39. (2) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

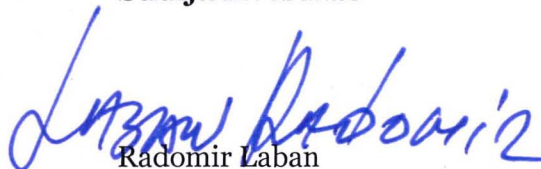
Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i u skladu sa pravilom 39. (2) Poslovnika o radu, dana 7. juna 2023. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Predsednica Ustavnog suda

Radomir Laban

Gresa Caka-Nimani